



МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И ГОРИТЕ

СЕВЕРОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ ТП „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО - ТЪРГОВИЩЕ“

адрес: гр. Търговище, ПК 7700, ул. "Цар Освободител" №22, тел./факс: 0601 64850, email: dgs.targovishte@dpshumen.bg

ДОКЛАД

относно мониторинг и оценка на горските територии

/ Принцип №8 Индикатор 8.1.1/

Г-жо Директор,

Във връзка с изпълнение на т.3 от Ваша Заповед № 120/19.12.2017 г. и изпълнението и спазването на Принцип 8 от Националния стандарт за отговорно управление горите в България), Ви представя следната информация, относно мониторинг и оценка на горските територии.

Мониторинговият план на територията управлявана от ДГС Търговище включва прилагане на „Система за провеждане на мониторинг на биологичното разнообразие и горите с висока консервационна стойност на територията управлявана от ДГС Търговище“, като в допълнение се следят и следните аспекти в горските територии:

а) Обем на всички добити горски продукти - продукцията се регистрира за всеки тип горски продукт и данните се съхраняват и могат да бъдат основа за бъдещи анализи (данни от счетоводството)

б) Темпове на разстеж, възстановяване и състояние на гората – видове, възраст, и видов състав на горските ресурси

в) Структура и наблюдавани промени във флората и фауната - изменениета на околната среда, засягащи флората, фауната, почвите и водните ресурси (напр. ерозия, епидемични разпространения на вредители, разпространение на агресивни видове, установени места за гнездене на застрашени видове птици, доклади от теренни служители съгласно Системата за мониторинг). Площ на определените гори с висока консервационна стойност на територията на стопанството (доклада за ГВКС на стопанството, както и данните за промените от прилагане на Системата за мониторинг)

г) Екологични и социални последици от дърводобива и другите дейности в гората - напр. изменения в общността и взаимоотношенията с работниците, или в условията. Провеждат се редовни срещи с представители на местните общности и повдигнатите въпроси се записват

д) Разходи, производителност и ефективност от горскостопанските дейности – напр. разходи за стопанисване на горите, добив от всички продукти, продуктивност и производителност

След анализиране на резултатите от проведеният мониторинг в горските територии, съобразявайки се с мащабите и интензивността на горскостопанска дейност, Ви представяме **результатите от провежданния Мониторингов план, разпределен по следните аспекти:**

1. Лесовъдството – темпове на растеж, възобновяване и състояние на гората, обикновено като част от подходяща постоянна система за инвентаризация.

ГСП от 2013г. съдържа подробни данни от инвентаризацията и планираните дейности за всяко насаждение. В стопанството се прилагат следните постоянни системи за инвентаризация:

I – Отчет 1 ГС – изготвя се ежемесечно.

Част – Отчет за Горското стопанство

Форма I. Залесяване – през 2017г. са отразени изразходваните средства за производство на фиданки в Горски разсадник – Баячево.

Форма II. Стопанисване ДГТ – през 2017г. са отчетени следните дейности:

- *Отгледни сечи* – с обща площ 5101 дка, в т.ч. 85 дка. почистване на просеки под съществуващи електропроводи; 134 дка. прочистки; 1263 дка. прореждане и 3619 дка. пробирки;

- *Селекционни сечи* – с обща площ 379 дка;

- *Подпомагане на естественото възобновяване*, чрез изсичане на подлеса - с 74 дка.

- *Маркиран лесосечен фонд* - 39620м³ стояща маса, върху обща площ от 8468 дка

Форма II. Стопанисване ОГТ - през 2017г. са отчетени следните дейности:

- *Отгледни сечи* – с обща площ 1728 дка., в т.ч. 1310 дка. прореждане и 418 дка. пробирки;

- *Маркиран лесосечен фонд* - 8260 м³ стояща маса, върху обща площ от 1853 дка.

Форма III. Опазване и охрана ДГТ - отчетени са: поддържане на 41760 л.м. минерализовани ивици и разходи за гориво, използвано при опазване на горите.

Форма III. Опазване и охрана ОГТ - отчетени са: поддържане на 5700 л.м. минерализовани ивици.

Форма IV. Защитени територии – няма отчет през 2017г.

Форма V. Ловно и рибностопански мероприятия – отчетени са отстреляните 156 бр. чакала, без да са извършвани разходи.

Форма Разходи за мероприятия – през 2017г. всички извършени разходи са изплатени в срок

Част – Отчет за ловното и рибното стопанство.

Форма I. Стопански мероприятия – няма извършени разходи.

Форма II. Убит дивеч и улов на риба – отчетен е отстреляният през 2017г. дивеч (виж 2.3).

Форма III. Домашни животни, унищожени от хищници – няма отчетени.

Форма IV. Страннични ползвания – отчетени са добитите през 2017г. недървесни горски продукти (виж 2.2).

II - Отчет 1- 7 ГФ.

Отчетни формуляри **1ГФ и 5ГФ** се изготвят ежегодно, съответно за настъпилите промени на общата горска площ по вид на горите и вид на земите, и за добитата дървесина по вид на сеч-възобновителни, отгледни и без материалин добив.

Всички отчетни формуляри **от 1ГФ до 7ГФ** се изготвят през 5 години. През 2016г. са изготвени всички отчетни формуляри (към 31.12.2015г.), като за база се използват формулярите приложени към ГСП от 2013г. През настоящата година се изготвят само отчети 1ГФ и 5ГФ. (към 31.12.2017г.).

1 ГФ Площ на горите – Отчет за разпределение на **общата горска площ** по вид на горите и вид на земите.

През 2017г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени се дължат на изведени окончателни фази на краткосрочно-постепенна сеч, в следствие на което естествени насаждения от издънкови за превръщане, преминават в широколистни високостъблени, а в нискостъблени – от склонени култури, преминават в естествени насаждения.

2 ГФ Залесена площ – Отчет за разпределение на залесената площ по дървесни видове и класове на възраст (към 31.12.2015г.).

В периода 2013-2015г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени се дължат на промяна на площите по дървесни видове, класове на възраст и видове гори, в следствие изведени през периода голи сечи и окончателни фази на краткосрочно - постепенна сеч. Отразява се настъпилата промяна в площта, съгласно Заповед на МЗХ (изключени са 3ха от държавния горски фонд, поради промяна на предназначението на имот № 000328 в землището на с.Кралево представлява път, обслужващ кариера Кралево).

3 ГФ Дървесен запас – Отчет за разпределение на дървесния запас по дървесни видове и класове на възраст (към 31.12.2015г.).

Отразява се добитата през 2013-2015г. дървесина по видове гори, дървесни видове и класове на възраст.

4 ГФ Групи гори по функции и лесистост – Отчет за площта и запаса на горските територии по групи гори и лесистост (31.12.2015г.).

В периода 2013-2015г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени в площта се дължат на промяната на предназначението на площи от ДГТ, съгласно Заповед на МЗХ. Промените в запаса се дължат на добитата дървесина при изведените през периода 2013-2015г сечи.

5 ГФ Добив на дървесина – Отчет на добитата дървесна маса.

Отчет по обем и площ за добитата през 2017г. дървесина по видове гори и вид на счета (възстановителна, отгледна и без материален добив).

6 ГФ Залесена площ – пълноти – Отчет за разпределение на залесената площ по пълноти (2013 – 2015г.).

В периода 2013-2015г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени се дължат на промяната на площите по видове гори, класове на възраст и пълнота, в следствие изведени през периода голи сечи и окончателни фази на краткосрочно-постепенна сеч. Отразява се настъпилата промяна в площта, съгласно Заповед на МЗХ (изключени са 3ха от държавния горски фонд, поради промяна на предназначението на имот № 000328 в землището на с.Кралево представлява път, обслужващ кариера Кралево).

7 ГФ Залесена площ бонитети – Отчет за разпределение на залесената площ по видове насаждения и бонитети (към 31.12.2015г.).

В периода 2013-2015г. няма извършвани залесявания, а настъпилите промени се дължат на промяната на площите по видове гори, видове насаждения и бонитет, в следствие изведени през периода окончателни фази на краткосрочно-постепенна сеч.

Отразява се настъпилата промяна в площта, съгласно Заповед на МЗХ (изключени са 3ха от държавния горски фонд, поради промяна на предназначението на имот № 000328 в землището на с.Кралево представлява път, обслужващ кариера Кралево).



Собственост на горите

Съгласно **Горскостопански план от 2013г.**, площта на горските територии и горите върху земеделски земи на територията на стопанството е както следва:

Вид собственост	Площ, ха		
	ГТ	Гори върху ЗЗ	Общо
Държавна	15255.9	249.3	15505.2
Общинска	1716.6	1158.9	2875.5
Частни физически лица	345.9	295.5	641.4
Частни юридически лица	224.7	46.3	271.0
Религиозна	44.3	3.1	47.4
Чуждестранна		7.8	7.8
Съсобственост		0.7	0.7
Населени места		0.7	0.7
ОБЩО	17587.4	1762.3	19349.7

Държавни горски територии към 31.12.2017г.:

площ – 15253 ха (Със заповед на МЗХ са изключени са 3ха от държавния горски фонд, поради промяна на предназначението на имот № 000328 в землището на с.Кралево представлява път, обслужващ кариера Кралево).

запас – 2181865 м3 (през периода 2013-2017г. са добити 216380м3 стояща маса, от посочените в ГСП – 2357145 м3 запас).

- 2. Стопанските ползвания, включително НДГП – обем и вид на ползването, в т.ч. движение на сертифицирани и несертифицирани горски продукти;**

2.1. Ползване на дървесина

Съгласно ГСП от 2013г., средно годишно ползване на дървесина е в размер на **34039 м3** лежаща маса, в т.ч. 2613м3 едра строителна дървесина, 10425м3 средна строителна дървесина, 2501м3 дребна строителна дървесина и 18500м3 дърва за огрев.

През 2017г. е добита дървесина в размер на **33642м3** лежаща маса, в т.ч. 3545м3 едра строителна дървесина, 5922м3 средна строителна дървесина, 2084м3 дребна строителна дървесина и 22091м3 дърва за огрев.

Считано от 14.09.2016г., ТП „ДГС Търговище“ е част от групов сертификат NC-FM/COC-024264 на Североизточно държавно предприятие гр.Шумен.

Върху превозните билети и фактурите са изписвани номера на сертификата NC-FM/COC-024264

Издадените документи (превозни билети и фактурите) се съхраняват при отговорните длъжностни лица на лесно достъпни места.

При работа с несертифицирана дървесина (задържана като предмет на нарушения) се съхранява разделно от сертифицираната дървесина на отделни складове.

Несертифицираната дървесина не се продава като сертифицирана, не се поставят данните за сертификационен код на превозните билети и фактурите или такава дървесина да се обозначава като сертифицирана по друг начин.

Ползване на недървесни горски продукти

Ползването на недървесни горски продукти е добивът на смола, борина, сено, кори, лико, семена, гъби, лечебни и ароматни растения или части от тях, лишети и мъхове, горски плодове, зеленина, коледни елхи, листников фураж, улов на животни, които не са дивеч, както и разпореждането с тях.

Ползването на недървесни горски продукти от горските територии се извършва, без да се наруши правата на трети лица и разпоредбите на действащата нормативна уредба.

Ползването на гъби, горски плодове, лечебни и ароматни растения или части от тях от горските територии, когато не представлява стопанска дейност, се извършва безвъзмездно и свободно.

Ползването на недървесни горски продукти, предмет на стопанска дейност през 2017г. са следните: липов цвят – 25.6т., билки – 33.7т., плодове – 2т., продажба на 5133бр.(в т.ч.379бр. иглолистни и 4754бр. широколистни) горски фиданки и 174бр. отсечени коледни елхи, произведени в Горски разсадник.

Не е осъществявана продажба на сертифицирани недървесни продукти.

2.3 Ползване на дивеч

През 2017г. на територията на стопанството са отстреляни: благороден елен – 5бр., диви свине

- 136бр., яребици – 126бр., пъдпъдъци – 7770бр., fazani – 42бр., гъльби, гривяк и тургулици – 1315бр., диви гъски – 10бр., диви патици – 1226бр., бекаси, бекасини и свирци – 156бр., лисици – 230бр., белки – 12бр., чакали – 156бр., скитащи кучета – 143бр. и 53бр. други хищници.

3. Околната среда – промените в околната среда, влияещи върху флората и фауната, почвите и водните ресурси, огнища на вредители, инвазивни видове, места за гнездене на застрашени видове птици

През периода 2013-2015г. са изведени всички планирани в ГСП от 2013г. санитарни сечи. При извършеното през 2017г. лесопатологично обследване, е установено съхнене (10-30%) в иглолистни култури в отд. 5-в, 16-г, 12-а, 14-е, 89-в, г, и, к, 90-б, л, 87-к, о, 88-и, л, р, т, х. Насажденията са включени в Годишен план за ползване на дървесина през 2018г. и е планирано извеждането на предвидените в ГСП отгледни сечи, санитарна и трансформация.

През годината не са настъпвали значими промени в околната среда, които да повлият негативно на флората, фауната, почвите, водните ресурси и др.

4. Социално-икономически аспекти – разходи по управлението на горите, добиви от всички продукти, както и промени в отношенията или условията между общността и работниците, брой произшествия

Денните за разходите за стопанисване на горите, приходите от добив от всички продукти, продуктивност и производителност и т.н., се изготвят и съхраняват в счетоводството на стопанството и могат да бъдат основа за бъдещи анализи.

Планираната във Финансов план за 2017г. печалба е изпълнена.

Няма изменения в общността и взаимоотношенията с работниците и в условията.

Социалното и икономическо благополучие на служителите се поддържа около и над средното ниво за района. Участието на задочните студенти в учебния процес на съответното учебно заведение не се възпрепятства от страна на стопанството.

През годината няма настъпили произшествия и инциденти.

5. Срещи с представители на местните общности

Текущо през годината се извършват работни срещи с представители на местните институции и общини – МВР, РСПБЗН, Областна администрация, Общинска администрация, Областна дирекция и Общинска служба „Земеделие”, Служба по геодезия картография и кадастр, РИОСВ, Сдружение на ловците и риболовците и др.

6. Определените гори с висока консервационна стойност

Горите с висока консервационна стойност са определени в „Доклада за ГВКС на ДГС-Търговище”, изготвен от „Екоконсулт 97” ЕООД гр. София и предаден на 19.12.2012г. През 2016г. се извърши актуализация на утвърдените с Ваша Заповед №3/08.01.2013г., Доклад за ГВКС на територията на ДГС Търговище, която включва: актуализиране на площта, управлявана от стопанството (вкл. управлявани по договор горски територии, собственост на Община Търговище), актуализиране на подотделите, съгласно ГСП от 2013г. и включване на допълнителни Гори във фаза на старост, съгласно изискванията на ИАГ (писмо ИАГ – 24823/17.07.2015г.).

Горите с висока консервационна стойност на територията на ТП „ДГС Търговище” са както следва:

ВКС 1. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, В КОИТО СА СЪСРЕДОТОЧЕНИ ГЛОБАЛНО, РЕГИОНАЛНО ИЛИ НАЦИОНАЛНО ЗНАЧИМИ СТОЙНОСТИ ЗА БИОРАЗНООБРАЗИЕТО (НАПР. ЕНДЕМИЗЪМ, ЗАСТРАШЕНИ ВИДОВЕ, РЕФУГИИ)

ВКС 1.1 ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ

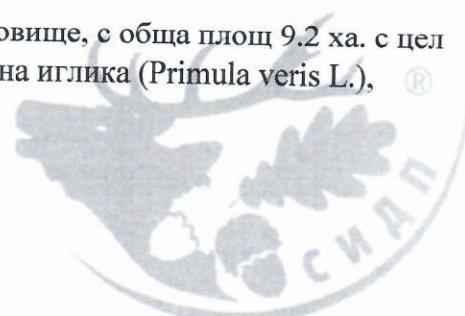
По смисъла на **Закона за защитените територии**, категориите ЗТ на територията на стопанството са 3 природни забележителности (ПЗ) и 4 защитени местности (ЗМ). Общата площ на защитените територии по ЗЗТ на територията на стопанството е **47 ха**.

Природни забележителности:

„Боаза” – водопада разположен в м. Боаза, землището на с.Пролаз;
„Коня” е скално образувание – голина, наподобяваща изображение с форма на кон, разположено в м. Парка;
„Дервенска пещера” – разположена в землището на с.Пролаз на 1.3 км. СИ от с.Пролаз.

Зашитени местности:

„Игликана поляна” – разположена в землището на гр.Търговище, с обща площ 9.2 ха. с цел опазване естественото находище на растителния вид лечебна иглица (*Primula veris L.*), лечебно растение под ограничителен режим на ползване.



„Урумово лале“ - разположена в землището на с. Пайдушко, община Търговище, с обща площ 20,6 ха. с цел опазване естествено находище на растителния вид урумово лале (*Tulipa urumoffii* Hayek), български ендемит, застрашен от изчезване вид, представен в трите му форми - жълта, червена и пъстра, включен в Червената книга на България.

„Петка балкан“ - разположена в землището на с. Братово, община Търговище, с цел опазване вековна смесена гора от видовете цер, благун, зимен дъб на възраст около 150 г. с неравномерен строеж.

„Бояжур поляна“, с обща площ 18 ха обявена с цел опазване находище на червен бояжур (*Paeonia peregrina*), лечебна иглица (*Primula veris* L.), както и на защитени растителни и животински видове.

Вековни дървета, обявени със заповед на КОПС

Летен дъб – в землището на с. Александрово, м. Бакаджик; възраст 350г., височина - 18м, обиколка – 4,30м

Зашитени зони от Национална екологична мрежа по смисъла на Закона за биологичното разнообразие, свързани с територията на стопанството, както следва:

По Директивата за птиците	По Директивата за местообитанията
BG0002093 Овчарово – 106,7ха	BG0000421 Преславска планина – 7208,4ха
	BG0000589 Марина дупка – 1ха

ВКС 1.2 ЗАСТРАШЕНИ, ИЗЧЕЗВАЩИ И ЕНДЕМИЧНИ ВИДОВЕ

Растителни видове включени в Приложение 1 към Националното ръководство, установени на територията на ДГС Търговище са:

1. Черноморска ведрица (*Fritillaria pontica* Wahlenb.)
2. Храсталачна глухина (*Vicia dumetorum* L.)
3. Грахова глухина (*Vicia pisiformis* L.)
4. Елвезиево кокиче (*Galanthus elwesii* Hooker f.)
5. Давидов мразовец (*Colchicum davidovii* Stef.)
6. Горска съсънка (*Anemone sylvestris* L.)
7. Гола копривка (*Celtis glabrata* Stev.)

Други видове с природозащитен статус
Урумово лале (*Tulipa urumoffii* Hayek)
Български сърпец (*Serratula bulgarica* Acht. et Stoj.)

Животински видове включени в приложението:

1. Видра (*Lutra lutra*)
2. Черен щъркел (*Ciconia nigra* L.)

3. Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)
4. Орел змияр (*Circaetus gallicus*)
5. Малък орел (*Hieraetus pennatus*)
6. Черна каня (*Milvus migrans*)

Други животински видове с природозащитно значение

1. Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)
2. Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)
3. Смок мишкар (*Elaphe longissima longissima* Laurenti)
4. Сив кълвач (*Picus canus*)
5. Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*)
6. Черен кълвач (*Dryocopus martius*)
7. Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)
8. Малък ястреб (*Accipiter nisus*)
9. Осояд (*Pernis apivorus*)
10. Белоопашат мишлов (*Buteo rufinus*)
11. Бухал (*Bubo bubo* L.)
12. Горска улулица (*Strix aluco*)

ВКС 1.3. КРИТИЧНИ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ВИДОВЕ

На територията на стопанството има две пещери – „Марина дупка“ и „Дервентска пещера“, където потенциално има прилепи.

Сватбовища на елени - Благороден елен (*Cervus elaphus*).

ВКС 3. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, ПРЕДСТАВЛЯВАЩИ РЕДКИ, ЗАСТРАШЕНИ ИЛИ ИЗЧЕЗВАЩИ ЕКОСИСТЕМИ, ИЛИ СЪДЪРЖАЩИ СЕ В ТАКИВА.

На територията на стопанството са определени следните екосистеми:

G1.66 Medio-European limestone [Fagus] forests – 593 ха

G1.69 Moesian [Fagus] forests – 150 ха

G1.7A1 91I0 Euro-Siberian steppe [Quercus] woods – 129 ха

G1.7C4 Thermophilous (Tilia) woods	- 90 ха
G1.A4 Ravine and slope woodland	- 113 ха
Гори във фаза на старост (Old growth forests)	- 487 ха
Гори без планирани мероприятия	- 692 ха
Общата площ на ВКС 3 е 2254 ха	

ВКС 4. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, КОИТО ИЗПЪЛНЯВАТ ВАЖНИ ПРИРОДНИ ФУНКЦИИ В КРИТИЧНИ СИТУАЦИИ (НАПР. ЗАЩИТА НА ВОДОСБОРИ, КОНТРОЛ НА ЕРОЗИЯТА).

ВКС 4.1 ГОРИ – ЕДИНСТВЕНИ ИЗТОЧНИЦИ НА ПИТЕЙНА ВОДА
Каптаж и чешми в горски територии.

ВКС 4.2 ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА ВОДНИЯ ОТТОК ВЪВ ВОДОСБОРИТЕ

Крайречна естествена гора от Salix alba.

ВКС 4.3 ГОРИ С РЕШАВАЩО ПРОТИВОЕРОЗИОННО ЗНАЧЕНИЕ
Насаждения с наклон над 30 градуса

ВКС 4.4 ГОРИ, КОИТО ПРЕДСТАВЛЯВАТ БАРИЕРА ЗА РАЗПОСТРАНЕНИЕТО НА ПОЖАРИ

Широколистни гори, разположени между иглолистни насаждения, между иглолистни насаждения и населени места, между иглолистни насаждения и земи с различно селскостопанско ползване, имащи ширина на насаждението минимум 100м. и максимум 250м. и състав включващ всички широколистни видове брез бреза, акация и тополови култивари.

ВКС 4.5 ГОРИ С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА СЕЛСКОСТОПАНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ (ЗЕМЕДЕЛИЕ, РИБНИ ЗАПАСИ) И ЗА ЗАЩИТА НА ИНФРАСТРУКТУРНИТЕ ОБЕКТИ

Зашитна ивица край път и Зашитна ивица край ж.п. линия София – Варна
Общата площ на ВКС 4 е 1105 ха

ВКС 6. ГОРСКИ ТЕРИТОРИИ, С РЕШАВАЩО ЗНАЧЕНИЕ ЗА СЪХРАНЯВАНЕ КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ И ТРАДИЦИИ, РЕЛИГИОЗНА И ЕТНИЧЕСКА ИДЕНТИЧНОСТ

- Лесопарк „Младост“ - отд. 41, 43, 44, 45, 46, 51. В непосредствена близост до гр. Търговище. Често посещаван от туристи с цел отдих и рекреация.
 - Ранновизантийска и средновековна крепост „Мисионис“ (Крумово кале) – разположен в Лесопарк „Младост“.
 - Ежегоден събор в м. „Баба Конду“ с.Братово – вековна кория в отд. 94е, обявена за Защитена местност. Мястото е обявено за свято от мюсюлманското население и ежегодно се провеждат събори, курсани и религиозни обреди. Чества се през месец юли.
- Общата площ на ВКС 6 е 320.2 ха

През 2013г., 2014г., 2015г., 2016г. и 2017г. мониторинга се извърши от теренните служители при ежедневната им работа, съгласно изискванията на „Системата за мониторинг“ и на изискванията в Доклада за ГВКС на стопанството.

При документиране на мониторинга и попълване на стандартните формуляри за мониторинг (ВКС 1.2 – растения, ВКС 1.2 и 1.3 – животни и ВКС 3 – редки, застрашени и изчезващи горски екосистеми) се ползват и данни от протоколи, паметни записи и доклади от лесовъдския персонал на стопанството.

Няма констатирана промяна на горите с висока консервационна стойност

ИЗГОТВИ.

и. 59 3314